

Editorial sekce *Postkomunistické nedemokratické a hybridní politické systémy*

(Post-Communist Non-Democratic and Hybrid Political Systems)

Cílem sekce SEPS *Postkomunistické nedemokratické a hybridní politické systémy* (*Post-Communist Non-Democratic and Hybrid Political Systems*) je nabídnout odborné čtenářské obci pět případových studií zajímavých defektních či nedemokratických režimů (Albánie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Rusko, Srbsko), které se objevily v postkomunistickém areálu po roce 1989. Jedná se o první souborný výstup v rámci grantového projektu *Nedemokratické politické systémy v postkomunistickém areálu* (GAČR 407/04/0331), jehož editory jsou Stanislav Balík (balik@fss.muni.cz) a Jan Holzer (holzer@fss.muni.cz). Na jednotlivých textech se přitom kromě editorů autorsky podíleli doktorandi Katedry politologie FSS MU v Brně.

Celý projekt vychází z přesvědčení editorů, že studium nedemokratických režimů představuje i nadále naléhavé a interesantní zadání politické vědy. Fakt, že tranzice od totalitního komunistického modelu v řadě případů neznamenal jeho demokratizaci, ale buď pouze jeho nedokonalou detotalitarizaci, nebo dokonce počátek budování nového nedemokratického systému, současná politologie reflektuje především v diskusích o tzv. hybridních režimech, datujících se od poloviny 90. let XX. století. Množství pojmů, které se v rámci těchto debat objevilo, přitom naznačuje určitou nejistotu z hlediska zachycení skutečné identity těchto nových modelů. Z čehož plyne i jejich problematické zařazení do již existujících typologií a klasifikací.

V intencích předchozích postřehů mají v sekci shromážděné texty vycházet z některých nikoli zcela samozřejmých metodologických premis, formulovaných přitom povětšinou již na poli klasického tranzitologického sporu mezi zastánci areálových a komparativních studií. Editoři se především odvolávají na jednu ze základních pouček tranzitologických studií, totiž nutnost studia výchozího (odstraňovaného) režimu, v tomto případě totalitního komunistického, který má zásadní vliv na charakter dalšího vývoje. A s ohledem na uvedený fakt hodlají mj. evaluovat předpoklad o sociokulturních a politicko-ekonomických zvlátnostech celého postkomunistického prostoru a jeho jednotlivých areálů z hlediska možnosti hlubšího zakořenění demokratické státní formy. V pozadí tohoto postřehu přitom stojí hypotéza o existenci samostatného specifického typu postkomunistických nedemokratických modelů. Podkladem jsou zde analýzy procesů spjatých s různými areály: postsovětským slovanským, balkánským a

kavkazským (a perspektivně i středoasijským).

Druhým metodologickým vstupem (a cílem) předkládaných prací je pak použití klasických os nedemokratických režimů J. J. Linze, a to ve snaze zjistit jejich relevanci z hlediska zachycení identity nových postkomunistických nedemokratických režimů, a tím pádem i možnosti jejich následné standardní klasifikace. Proto mají jednotlivé studie identickou strukturu a vycházejí ze shodného metodologického rámce.

V sekci shromážděné texty by měly být postupně doplněny o další případové studie (Moldávie, Gruzie, středoasijské příklady), čímž by měl vzniknout dostatečně rozsáhlý datový rámec, umožňující editorům za pomoci klasických komparativních postupů zaujmout stanovisko k podstatě procesů spjatých s výskytem nikoli demokratických politických systémů v postkomunistickém areálu. Vlastní výstup, tedy monografie plánovaná na jaro 2007, by pak měl nabídnout širší reflexi teorie nedemokratických režimů z hlediska třetí vlny demokratizace.

V Brně dne 7. listopadu 2005, Stanislav Balík a Jan Holzer